

Sedanje delovne razmere v Združenih državah.

Federalna posredovalnica za delo (U. S. Employment Service), ki spada pod Department of Labor, je ravno kar izdala pregled delovnega trga, vsebujoč poročila o delovnih razmerah v vsaki državi, kakor so izgledale meseca marca. V poslednjem omenjamo le one države in ona središča, ki bolj zanimajo naše rojake.

Poročilo glede države New York trdi, da stalno zboljujejo se obrat v raznih panogah železarske in jeklarske industrije, v kovinarskih obratih, strojnih delavnicah in plavilih ima za posledico večjo zaposlenost izurjenih in neizurjenih delavcev. Pričakovana izredna delavnost v stavbenih obratih se že vnesčuje in zato se tudi bolj živahno dela v onih industrijah, ki zalagajo z gradbenim materialom. V teh strokah prevladuje dobra zaposlenost. Običinske naprave, gradnje in popraviljanja cest zapošlujejo veliko število navadnih delavcev. Razmere v tekstilnih industrijah so nekoliko neredne, dadi vse kaže na boljše zaposlenost. Tovarne železnih vozov in priprav, kakor tudi avtomobilov in pritrdilnih povezovalj svoj obrat in najemajo dodatno število delavcev. Vlada veliko pomanjkanje poljedelskih delavcev. Ni opaziti nikake nezaposlenosti med izurjenimi delavci in začetek dela na prostem je znatno znižal prebitke neizurjenih delavcev.

V mestu New York je še vedno nekaj nezaposlenosti v par strokah, zlasti v tekstilni obrti. Delavnost v stavbeni stroki je velika. Povpraševanje je veliko po električnih strokovnih delavcih: zidarji (bricklayers), pleskarji, ometači (plasterers), svinčarji (plumbers), električarji in njihovi pomočniki. Javne gradnje, kot popraviljanja ulic, gradnje cest in izkopavanja nudijo dela mnogim tisoč neizurjenim delavcem, radi česa ni takorekoč več prebitka te vrste delavcev. Krojačnice potrebujejo nekoliko stotin šivilj. Pomanjkuje izurjenih orodjarjev, strojnikov in stavev, kakor tudi mehanikov za garaže.

Tudi v državi New Jersey vladat z začetkom dobrega vremena večja zaposlenost. Razmere pa v kovinskih in strojnih industrijah ne pokazujejo nikake spremembe. V industrijskem okrožju Newarka je že vedno prebitke navadnih delavcev, šoferjev in pisarniških delavcev.

V državi Pennsylvania se delavnost v tovarnah povečuje in zaposlenost je dobra. V železarski, jeklarski in spojenih industrijah je veliko dela in nič ne kaže na znižanje sedanje delavnosti. Javne gradnje nudijo dela znatnemu številu neizurjenih delavcev. Razmere v bituminoznih premogovnikih so nadalje neredne in v mnogih premogovnikih se dela le deloma. Delavci v antracitnih premogovnikih pa so dobro zaposleni. Stavbena industrija jako dobro kaže. Delavnice za železniške priprave in vozove obratujejo na svo moč in imajo za mnogo milijonov dolarjev naročil po vsej državi, kar zagotavlja delo tisočim dodatnih delavcev za mnogo prihodnjih mesecev.

Kar se tiče samega Pittsburskega industrijskega okraja, je zaposlenost v železarski in jeklarski industriji precej stalna in se zboljšuje v vseh strokah. Jeklarne v Clairton, McKeesport, Braddock, Duquesne in v Shenango dolini obratujejo v polnem obsegu. Stalna zaposlenost je zagotovljena za mnogo mesecev v kositrarnah (tin-plate mills). Industrije v East Pittsburghu, Wilmerdingu in Turtle Creeku stalno delajo. Stavbena industrija obeta delo strokovnih in navadnim delavcem in tudi javne gradnje potrebujejo mnogo delavcev.

Zaposlenost v državi Illinois se povečuje in mnogo industrij išče dodatnih delavcev. V klavnicah pa se je število zaposlenih delavcev malce znižalo. Kar se tiče stavbene stroke, bo letos pravi rekord glede dela.

V samem čikaškem industrijskem okraju se opaža neznatno pomanjkanje mehanikov v strojni industriji. V stavbeni industriji delo in zaposlenost raste, zlasti nujno je povpraševanje po zidarjih in ometačih. Jeklarne v Chicagu poročajo, da imajo veliko naročil za prihodnje tri mesece. Precejšnja nezaposlenost pa vlada med krojači.

V državi Michigan bo spomladna in poletna sezona nudila zaposlenost mnogim delavcem, ki niso imeli stalnega dela po zimi, obenem pa bo odjemala tovarnam mnogo delavcev, ki spadajo k stavbenim strokam in so se po zimi zatekli v delavnice. V rudnikih in premogovnikih se dela na polovico; mnogo rudnikov je zaprtih radi pomanjkanja rudarjev.

V samem industrijskem okrožju Detroita je opaziti majhen prebitok neizurjenih delavcev. Gradi se mnogo stavb. Farmarji, ki ne morejo dobiti oženjenih poljedelskih delavcev, so začeli najemati samec za splošna poljedelska dela.

V državi Wisconsin je najbolj značilno veliko povpraševanje po poljedelskih delavcih. Zaposlenost v tovarnah pa je bila precej slaba; mnogo tvrdi je odpustilo del svojih vslužbencev.

Razmere zaposlenosti v državi Ohio so na splošno dobre povsod. V avtomobilskih in gumijevih industrijah je nastala večja produkcija. Več industrijskih stavb in naprav se gradi letos v severnem delu države kot bilo kdaj od l. 1917 naprej.

V samem Clevelandu primanjkuje nekoliko izurjenih delavcev v kovinskih obratih. Primanjkuje tudi poljedelskih delavcev. V vseh drugih strokah pa obstoji prebitok delavcev, tako da delavci, odpusti iz ene tovarne, le stežka morejo dobiti delo v drugi. In to v zvezi temu, da so vsa industrijska podjetja v obratu.

V državi Minnesota ima otvoritev plozbe za posledico kopanje železne rude v polnem obsegu. Povpraševanje po poljedelskih delavcih je veliko.

Zaposlenost v državi California ni dobra. Nenavadna suša je zadrževala poljedelska dela, valed česar meseca marca ni bilo nikake zahteve po poljedelskih delavcih. Je nekaj nezaposlenosti med droveski. V stavbeni stroki se ni začetkom spomladi nič kaj živahno delalo. Pri petrolejevih vrelih na jugu je tudi nekaj nezaposlenosti. Rudniki imajo delavcev dovolj po vsej državi. — F. L. I. S.

Naši odri.

Veliki gledališki večer v New Yorku.

V gledališki dvorani čikaškega Narodnega doma (Česka Budova) se priredi dne 10. maja gledališki večer, kakršnega slovenska, hrvatska ali srbska kolonija v New Yorku še ni videla. Toliko, kar se tiče iger, kolikor igralcev, bo to izredni dogodek v newyorški koloniji.

Dve enodejanki in kratka burka izpolnijo ta gledališki večer. Prva enodejanka je "Amerikanka" od Srgjana Tucica. Vzle svoje kratkosti, ali pravzaprav ravno radi svoji kratkosti, a globokega efekta ta enodejanka slovi že dolgo kot pravec umotvor. Po petletni odsotnosti v Ameriki se priseljenec vrne nazaj v svojo rojstno vas, k svoji ljubljeni ženi. Tu ga čaka strašno razočaranje, a dobroti priproste srca reši konflikt strasti in prepreči katastrofo. Ta priseljniška drama mora vzbujati zanimanje zlasti onih, ki so v stanu, da jo najlažje razumejo — priseljenici sami. Igrala se bo v izvirnem jeziku, v srbo-hrvaščini.

Druga enodejanka — nekoliko daljša — je izvirna slovenska igra, in sicer bo newyorški občinstvo prvo, ki bo imelo priliko poslušati jo. Spisal je to igro pisatelj E. Kristan, ki je avtor mnogih izvirnih slovenskih dram. Igra se vrši v Ljubljani za časa prevrata, v onem zgodovinskem dnevu, ko se na ljubljanskem gradu sname črno-žolta zastava in na mesto uje vzpne slovenska trobojnica. "Ob zadnji uri" skušajo stari oblastniki še rešiti, kar se več rešiti ne da, ali ni oni, ni izmučeni narod se še ne zaveda, da je prišel — konec. Po megli — v zraku in v dušah — zasije sonce. Igra je efektna in pretresljiva — in zdravi humor pristnega slovenskega železničarja prinaša v tragedijo svojo veselo noto.

Gledališki večer se bo zaključil s kratko burko.

Da bo režija v rokah gospe Avguste Danilove, ki tudi nastopi v glavnih vlogah, zajamči že samo na sebi za umetniški uspeh. Avgusta Danilova je najslavnejša slovenska igralka, članica Narodnega gledališča v Ljubljani in ena izmed najboljših jugoslovanskih igralk. Nedavno je nastopila v Clevelandu, kjer je 2000 ljudi prišlo poslušati jo in jo navdušeno pozdravilo. Ni dvoma, da tudi Newyorčani pokažejo pri tej izredni priliki svojo zavednost in da bodo zlasti Slovenci prišli v velikem številu poslušati svojo najboljšo gledališko umetnico.

Poleg gospe Danilove nastopajo drugi izveščani igralci. Naj omenimo zlasti g. H. Rajnerja, nekdanjega intendanta Slovenskega gledališča v Trstu. Z vpepeljenjem tržaškega Narodnega doma je tudi umrla tamonje, nekdanj četoče Slovensko gledališče, katerega upravitelj in popularni igralec je bil mnogo let znani ameriški rojak, katerega gledališko ime je R. Rajner. Tudi kne igralka "Pisavnik" je psevdonim znanega literata in nekdanjega intendanta Narodnega gledališča v Ljubljani. Ostali igralci so izkušeni diletantje.

Ves vzpored bo trajal nekaj čez dve uri. Sledila bo na to prosta zabava s plesom v gostoljubnih prostorih Česke Budove. Ves aranžma te izredne zabave je v rokah Jugoslovanskega kluba v New Yorku.

Mussolini za svetovno naselniško pogodbo.

Rim, 5. maja. — Mussolini, ki je sklical konferenco o problemih seljevanja in naseljevanja, deluje za sprejetje mednarodne pogodbe v tej zadevi. Dva največja problema za Italijo sta: omejitev priseljevanja v Združene države in možna omejitev italijanske imigracije v Argentini.

Banka v Nemčiji pokajo, da je kaj.

Berlin, 5. maja. — Meseca aprila je propadlo v Nemčiji 28 bank in 125 industrijskih podjetij. Banke so skrahirale največ radi spekuliranja s franki.

Nov volilni red zavrtjen v Angliji.

London, 3. maja. — Parlament je večerj zavrgel z 238 proti 144 glasovom nov volilni red s proporcionalnim predstavnštvom, katerega so predložili liberalci.

Izmet paha nevarno bolan.

Carigrad, 5. maja. — Izmet paha, predsednik turške vlade, je nevarno obolen.

COOLIDGE VETIRAL PENZIJ. SKO PREDLOGO.

(Nadaljevanje s prve strani.)

25 odstotkov priporočila predloga pridodati izdatkom sedanjega izplačevanja.

"Kakor je preračunljeno, bi po predloženih zakonski osnovi narasli pokojninski izdatki do višine kakor še nikoli poprej, čeprav je sedaj skoro šestdeset let, odkar je bila sklenjena državljanska vojna. Določilivi narod je zvišal svoje pokojnine na četrtil milijarde dolarjev na leto ter doslej še izdal skoro \$6,250,000,000 pokojnine tistim, ki so se borili v tistem sporu.

"Sedaj se ne da zadosti ceniti ekonomije v javnih stroških. Jaz sem za ekonomijo. Odločno sem proti vsakemu nepotrebnemu izdajanju ljudskega denarja. Ni se sedaj ne more meriti s potrebo davčnega znižanja. Tega pa se ne da doseči, če ne prenehajo tisti, ki imajo to oblast, sprejemati postavice za večanje vladnih izdatkov. Breme na davkoplačevalcih plečih ne smemo povečati, pač pa ga izkušajmo zmanjšati.

"Vsak predlog za legislativno mora biti upoštevan v luči te potrebe. Izdatki za potrebščine se manjšajo. Ob takih razmerah pa bi se vladni izdatki ne smeli višati in večati. Ozirati se je treba na blaginjo cele dežele. Ob težji, biti pravični do penzionistov, moramo obenem tudi paziti na to, da smo pravični do davkoplačevalcev. Koristi tega ali onega razreda ne morejo biti večje od narodove blaginje."

MARKOVA KOALICIJA ZMA GALA V NEMČIJI.

(Nadaljevanje s prve strani.)

na; o Ludendorffu se še ne ve, če je sploh izvoljen. V južni Bavarski je bilo nekaj republikanskih glasov, v mestih, kjer so industrije, imajo socialisti večino.

Nacionalisti so poželi največ glasov v Šleziji, Vzhodni Prusiji, Pomeraniji, Meklenburgu in Oldenburgu.

Velik napredek komunistov ni iznenadil nikogar. Pričakovati je bilo, da bodo komunisti pobrali večino socialdemokratskih mandator in to se je zgodilo. Največ poslancev so komunisti izvolili v Porurju in na Saksoskem. Gdč. Ruth Fischer, komunistična kandidatinja v Berlinu je bila izvoljena z veliko večino glasov. Vlada sama poroča, da so komunistični glasovi "strašno narasli". Kakor izgleda, bodo komunisti imeli 60 do 80 poslancev v novem parlamentu. Združeni socialisti so izgubili približno polovico mandator.

Med monarhisti sta izvoljena knez Otto von Bismarck, vnuk znanega kancelarja, in admiral von Tirpitz. Monarhisti so vodili zelo hrupno kampanjo. V Potsdamu so bile ves dan večerj razobešene stare cesarske zastave; republikanski barvi ni bilo nikjer videti. Prvič, odkar je Nemčija republika, so volili tudi člani Hohenzollernove rodbine. Tudi člani starih plemenitaških rodbin so se pripeljali na volišča v kočijah.

Kolikor je doslej znano, so bile volitve v splošnem mirne. Brez demonstracij kajpada ni bilo. Monarhistični elementi so sinoči rogovorili pred poslopjem zavezniške vojaške misije na Potsdammerplatzu in prepevali "Deutschland ueber alles" in "Die Wacht am Rhein".

Hurikan usmrtil 46 oseb v Indiji.

London, 5. maja. — Silni vihar, ki so razdeljal več vasi v distriktu Hardoi v Indiji in 46 oseb je izgubilo življenje, se glasi brzogjavna vest iz Allahabada.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Calmar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. T. Box 81, Johnston, Pa.; gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blaginjski John Vegrich, urednik glasila Joka Zavrtinik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenskiar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Tordoli, Box 92, Hendersonville, Pa., John Gorick, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrosij, Box 286, Moon, Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: John Gredelj, 14821 Pepper Ave., Cleveland, O., Anton Sular, Box 104, Grass, Kans., za jugoslovd. Max Marc, Box 166, Buhl, Minn., za severozapod. Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zaltz, predsednik, 3639 W. 28th St., Chicago, Ill., Frank Somrah, 5617 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitevni odbor:

Predsednik: Frank Alei, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. Josko Oven, 3639 W. 28th St., Chicago, Ill. Jos. Shuk, 6404 Ortos Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZORI: Korespondenca v gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanajajo na posle gl. predsednika se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODOPE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vohde se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zaltz, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je ngoraj.

Vsi prisilni na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, namenjeni, oglašaj, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ali želiš imati pravilno pisat in čitat angleško? Naroči si "Slovensko-angelsko slovnico", katero je izdala in ima na prodaj Književna matica S. N. P. J.

UPRAVNIŠTVO

opozarja vse naročnike in druge čitatelje, naj nkar ne kupujejo nobenih posebnosti iz posameznih oglasov, ki se nahajajo v listu, ker nekateri so direktno napeljivi. Vsek naj bo zelo previden in se vsolej, če le moreče predno kaj kupi iz oglasov, prepriča. Za vse oglaase so odgovorni le oglaševalci sami, nobene odgovornosti ne prevzame upravitelj in ne lastnik lista. Oglase imamo zato, da nam pomagajo plačati list, kateri je vsek dan dražji v tiskarni in vse povsod. Torej bodite previdni, če se pa nabrišeta, tedaj vse to pripisite sami sebi in ne nam.

Upravitelj.

KNJIGE

Književne Matice S. N. P. J.

Književna matica Slovenske narodne podporne jednote je izdala in ima v zalogi sledeče knjige:

Pater Malaventura. Spisal Zvonko A. Novak. Izvirna povest iz življenja ameriških frančiškanov. Z izvirnimi slikami, katere je izdelal Stanko Zele. Fina trda vezba. Cena s poštnino vred \$1.50.

Slovensko-angelska slovnica. Dodatek raznih koristnih informacij. Fina trda vezba. Cena \$2.00 s poštnino vred.

Jimmie Higgins. Spisal Upton Sinclair, poslovenil Ivan Molek. Povest iz življenja ameriškega proletarijata za časa velike vojne. Trda vezba. Cena \$1.00 s poštnino vred.

Zajedanci. Spisal Ivan Molek. Povest iz doslej skritega kosa življenja slovenskih delavcev v Ameriki. Trda vezba. Cena \$1.75 s poštnino vred.

Zakon biogeneze. Spisal Howard J. Moore, poslovenil J. M. Zelo podučna knjiga, ki tolmači mnoge narurne zakone in pokaže, kako se splošni razvoj ponavlja pri posamezniku fizično in duševno. S slikami. Trda vezba. Cena \$1.50 s poštnino vred.

Zadnji dve knjigi, naročeni skupaj, dobite za tri dolarje. Vse zadnje štiri knjige za šest dolarjev. Vredne so!

Naročbe, s katerimi je poslati denar, sprejema

Književna Matica

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

